

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Stichting RPO
t.a.v. het bestuur
Postbus 913
1200 AX HILVERSUM

Media en Creatieve Industrie
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
1328241

Datum 14 november 2018

Betreft Reactie op Concessiebeleidsplan 2017-2025 "Liefde voor de Regio"

Geacht bestuur,

In juni 2017 ontving ik het Concessiebeleidsplan 2017-2025 'Liefde voor de Regio' (hierna: CBP) van u, mede namens de dertien regionale publieke media-instellingen (hierna: rpmi's). Op 5 november 2018 heeft u op mijn verzoek een addendum bij het CBP aangeleverd. Ik heb het plan met belangstelling gelezen. Met deze brief reageer ik op dit plan.

Het CBP straalt ambitie en optimisme uit. Er spreekt bovendien gezamenlijkheid uit. Mede gebaseerd op de adviezen van de Raad voor cultuur en het Commissariaat voor de Media (hierna: het Commissariaat), constateer ik echter ook dat het CBP op een aantal onderdelen nog onvoldoende concreet is. Uit uw Begroting 2019 blijkt overigens dat u en de rpmi's reeds grote stappen voorwaarts hebben gezet.¹ Verderop in deze brief ga ik uitgebreider hierop in en beschrijf ik de vervolgstappen richting de formele verlening van de concessie aan de Stichting Regionale Publieke Omroep (hierna: RPO). Allereerst is een korte duiding van de totstandkoming van dit eerste CBP voor de regionale publieke omroep op zijn plaats.

Inleiding

De indiening van het CBP markeert een belangrijke mijlpaal na een roerige periode voor de RPO en de rpmi's. De afgelopen jaren stonden in het teken van een aantal ingrijpende veranderingen. Zo hevelde de regering per 1 januari 2014 de financiële verantwoordelijkheid voor de regionale publieke omroep over van het provinciefonds naar de Rijksbegroting. Daarbij werd ook een besparingsopdracht van € 17 mln. per 1 januari 2017 voor de regionale publieke omroepen ingepland. Met de Wet van 16 maart 2016 tot wijziging van de Mediawet 2008 in verband met het toekomstbestendig maken van de publieke mediadienst zette de regering vervolgens stappen naar een meer slagvaardige regionale publieke omroep, door de oprichting van een nieuw, wettelijk samenwerkings- en coördinatieorgaan voor de uitvoering van de publieke

¹ <https://www.stichtingrpo.nl/Publicaties/129/begroting-rpo-2019.html>.

mediaopdracht op regionaal niveau: de RPO.² De RPO is in de plaats gekomen van Stichting Regionale Omroep Overleg en Samenwerking (hierna: ROOS), het samenwerkingsverband van de dertien regionale publieke omroepen in Nederland. Per 1 juli 2017 is ROOS geheel opgegaan in de RPO.

Onze referentie
1328241

Bovenop deze bestuurlijke veranderingen opereren de RPO en rpmi's in een dynamische omgeving. In de mediasector verandert veel, en veel verandert snel. Die veranderingen zien we in de productie en distributie van media-aanbod, de verdienmodellen achter dit media-aanbod en het gebruik ervan door consumenten. Het zijn breed beschreven en becommentarieerde ontwikkelingen - recent nog door de Raad voor cultuur in haar advies Zicht op zoveel meer.³

Te midden van dit stormachtige speelveld worden er door de RPO en de dertien rpmi's stappen vooruit gezet. Ik wil daar mijn waardering voor uitspreken. Mede dankzij uw inspanningen en die van de rpmi's is er nu een RPO en ligt er voor het eerst een gezamenlijk CBP voor de komende jaren. Bovendien heb ik de afgelopen periode met eigen ogen gezien hoe de regionale omroepen met de blik naar voren aan de slag zijn en vernieuwende projecten opstarten. Zoals Omroep Gelderland, dat voor de gemeenteraadsverkiezingen een samenwerking aan ging met bijna elke lokale omroep in de provincie. Met een tot studio omgebouwde bus reden regionale en lokale journalisten de hele provincie door om mensen te informeren over de partijen, politici en voorstellen in hun gemeente. Ik zag hoe de samenwerking tussen de regionale omroepen en de NOS in Bureau Regio steeds succesvoller en vanzelfsprekender wordt. Er werden via Bureau Regio bijna 2500 radio- en televisiebijdrages uitgewisseld tussen NOS en de rpmi's en regionaal nieuws bereikt vele mensen via de app van de NOS.

Dit soort initiatieven illustreert mijns inziens het belang en de meerwaarde van regionale publieke omroepen. Ze zorgen ervoor dat er informatief, cultureel en educatief media-aanbod gemaakt wordt dat aansluit bij de *directe* belevingswereld en leefomgeving van mensen. De omroepen dragen zo bij aan het goed en transparant functioneren van gemeentelijk en provinciaal overheidsbestuur en informeren mensen hierover. Iets wat des te belangrijker wordt nu de gemeentes meer verantwoordelijkheden hebben gekregen. Dit doen de regionale omroepen bovendien met bewustzijn van de regionale cultuur en tradities. De nabijheid van regionale publieke omroepen tot hun kijkers en luisteraars is wat mij betreft wat de regionale publieke omroep onderscheidt van de nationale en machtige internationale media-aanbieders en platforms.

Tegelijkertijd staat buiten kijf dat er flinke uitdagingen zijn voor de regionale publieke omroepen. Het bereik en de marktaandeelen van zowel regionale televisie als regionale radio staan onder druk.⁴ Hetzelfde geldt voor de reclame-inkomsten van de rpmi's. Zeker als het gaat om het vergaren van online advertentie-inkomsten, waar de rpmi's de strijd aan moeten gaan met machtige techbedrijven als Facebook en Google. Juist nu is het daarom cruciaal dat de regionale

² Stb. 2016, 114.

³ <https://www.cultuur.nl/upload/documents/tinymce/Zicht-op-zo-veel-meer.pdf>

⁴ <https://www.mediamonitor.nl/wp-content/uploads/Mediamonitor-2016.pdf>

omroepen hun krachten bundelen en gezamenlijk uitdagingen aangaan en kansen pakken.

Onze referentie
1328241

Reactie op CBP

Algemeen

Gezien de beschreven uitdagingen en het belang dat ik hecht aan de functie van regionale publieke omroepen en regionale journalistiek, verwacht ik van het CBP dat het een stevige basis legt voor de komende jaren. Het moet een goed fundament bieden voor de uitvoering van de publieke mediaopdracht op regionaal niveau door de RPO en rpmi's. Ik constateer dat er veel ambitie en gezamenlijkheid spreekt uit het CBP. U zet in de plannen terecht in op hoogwaardige journalistiek in iedere regio, het vergroten van het lineaire en non-lineaire bereik en innovatieve samenwerkingen met zowel landelijke als lokale organisaties.

Ik constateer in algemene zin echter ook dat het CBP nog onvoldoende concreet is. Ik onderschrijf op dit punt de conclusies van de Raad voor cultuur en het Commissariaat: de doelstellingen in het CBP zijn te algemeen geformuleerd en moeten in de jaarlijkse begrotingen van de RPO verder uitgewerkt worden in meer concrete en kwantificeerbare doelstellingen. Het moet daarbij duidelijker zijn met welke activiteiten en binnen welke termijn de RPO en rpmi's de doelstellingen gaan bereiken; én wanneer een doelstelling als behaald mag worden beschouwd. Zonder deze informatie is adequate verantwoording en evaluatie niet mogelijk.

In aanvulling op bovenstaande algemene constatering ga ik hieronder nader in op drie mijns inziens belangrijke onderwerpen: de rol en positie van de RPO, een samenhangende distributiestrategie en de doelmatige inzet van middelen. Ik teken hierbij aan dat de RPO en rpmi's met de Begroting 2019 inmiddels grote stappen hebben gezet om deze aandachtspunten te verbeteren. Ik kom daar later in deze brief op terug.

Rol en positie RPO

De RPO is samen met de rpmi's verantwoordelijk voor de uitvoering van de publieke mediaopdracht op regionaal niveau. De RPO is daarbij het wettelijke coördinatie- en samenwerkingsorgaan en heeft op basis van de Mediawet 2008 verscheidene taken en bevoegdheden. Ik constateer echter, evenals de Raad voor cultuur en het Commissariaat, dat onvoldoende uit het CBP blijkt hoe de RPO concreet invulling gaat geven aan haar taak als coördinatie- en samenwerkingsorgaan. Welke doelstellingen en activiteiten horen daar per wettelijke taak bij? En hoe worden deze doelstellingen bereikt? De beschrijving van de eigen taak, positie en invulling daarvan is op dit moment te mager omschreven in het CBP.

Samenhangende distributiestrategie

Eén van de ambities uit het CBP is het vergroten van het bereik van regionaal media-aanbod. U zet met de rpmi's terecht in op een toename van het totaalbereik. Het vergroten van het bereik op de regionale kanalen vereist strategische keuzes. Bijvoorbeeld de keuze om meer in te zetten op specifieke

aanbodkanalen of te focussen op (bijvoorbeeld) non-lineaire aanbodkanalen voor het bereiken van specifieke doelgroepen.

Onze referentie
1328241

Hoewel in het CBP aandacht besteed wordt aan distributie en de ambities van de RPO en rpmi's voor radio, televisie en online, constateer ik dat dit nog te versnipperd en te weinig concreet is. In het CBP worden verspreid over verschillende hoofdstukken vrij algemene ambities geformuleerd over de wijze waarop het bereik vergroot zou moeten worden. Wat ontbreekt is een gezamenlijke, samenhangende strategie van de RPO en rpmi's waarin staat hoe deze toename in bereik gerealiseerd gaat worden en (bijvoorbeeld) hoe daarbij gebruikt wordt gemaakt van de verschillende lineaire en non-lineaire aanbodkanalen van de rpmi's. Daar horen concrete doelstellingen bij, evenals eenduidige meetmethodes voor het bereik in de toekomstige jaren.

Het feit dat de RPO geen wettelijke bevoegdheid heeft tot het plaatsen en ordenen van het media-aanbod op de aanbodkanalen, betekent niet dat de RPO geen coördinerende rol kan pakken bij het afspreken en beschrijven van een samenhangende distributiestrategie van de RPO en rpmi's. De rpmi's geven vervolgens invulling aan deze strategie door media-aanbod te maken en plaatsen, *best practices* uit te wisselen en, waar opportuun, de samenwerking te zoeken met andere (publieke) mediaorganisaties.

Het ligt voor de hand dat u een dergelijke samenhangende distributiestrategie in één, aan dit onderwerp gewijd hoofdstuk in uw jaarlijkse begrotingen uitwerkt. De rpmi's kunnen vervolgens in hun jaarlijkse begrotingen beschrijven hoe zij met het maken en plaatsen van hun media-aanbod aansluiten op de samenhangende distributiestrategie van de RPO en rpmi's.

Inzet doelmatige middelen

De RPO is op basis van de Mediawet 2008 verantwoordelijk voor 'het bevorderen van een doelmatige inzet van de gelden die bestemd zijn voor de verzorging en verspreiding van het media-aanbod'. Een belangrijke verantwoordelijkheid, aangezien de RPO en rpmi's met belastinggeld worden gefinancierd.

Ik constateer echter dat er in het CBP onvoldoende is beschreven hoe de RPO invulling gaat geven aan deze taak. Ik ben het met het Commissariaat eens dat een visie hierop onderdeel zou moeten zijn van de jaarlijkse begrotingen van de RPO, inclusief een overzicht en onderbouwing van de benodigde organisatorische, personele, materiële en financiële middelen. Dit volgt ook uit artikel 2.60l Mediawet 2008, tweede lid, onder d. Doelmatige inzet van publieke middelen kan immers niet zonder een transparante verantwoording.

Vervolgstappen

Jaarlijkse begrotingen en Begroting 2019

De RPO is een nieuwe organisatie. U beschrijft in uw CBP terecht dat er een fase van 'ingroeien' nodig is aan het begin van de concessieperiode. Ik heb daar begrip voor en waardeer dat het eerste CBP met een actieve bijdrage van de rpmi's tot stand is gekomen. Tegelijkertijd is en blijft het noodzakelijk om middels de jaarlijkse begrotingen elk jaar van de concessieperiode 2017-2025 te blijven

gebruiken om het CBP duidelijker, concreter en meetbaarder te maken. Daarom verzoek ik u om op basis van deze brief en de relevante adviezen van de Raad voor cultuur en het Commissariaat verbeteringen in de jaarlijkse begrotingen van de RPO en rpmi's door te blijven voeren, uiteraard in samenwerking met de rpmi's.

Onze referentie
1328241

U bent hier reeds voortvarend mee aan de slag gegaan. Dit blijkt uit uw Begroting 2019, waar u en de rpmi's een grote stap voorwaarts hebben gezet en veel van de bovengenoemde aandachtspunten hebben opgepakt. Zo werken u en de rpmi's concreter uit op welke manier de publieke mediaopdracht wordt uitgevoerd door de RPO. De Begroting 2019 bevat tevens een samenhangende distributiestrategie, die vervolgens in de begrotingen 2019 van de rpmi's verder is uitgewerkt. Ook beschrijft u hoe de RPO invulling geeft aan haar wettelijke taak om een doelmatige inzet van middelen door de rpmi's te bevorderen.

Ik waardeer de betekenisvolle stappen die u en de rpmi's hebben gezet sinds de publicatie van het CBP en kijk uit naar de volgende begrotingen.

Concessieverlening & Prestatieovereenkomst

Het is belangrijk dat u met deze brief en de adviezen van de Raad en het Commissariaat snel en voortvarend aan de slag kunt blijven om ook de komende jaren samen met de rpmi's de verdere benodigde stappen te zetten – met de blik op de toekomst. Ik ben daarom voornemens om de Koning te verzoeken u per 1 januari 2019 voor de periode 1 januari 2019 – 31 december 2025 een concessie te verlenen als bedoeld in artikel 2.60k van de Mediawet 2008. Tevens stem ik met deze brief in, als bedoeld in artikel 2.60m, derde lid van de Mediawet 2008, met de aanbodkanalen zoals beschreven in uw CBP en het op 5 november 2018 ingediende addendum bij het CBP. Dit houdt in dat ik hierbij vaststel dat de regionale publieke omroepen met de inzet van die bestaande aanbodkanalen hun publieke taak uitvoeren.

Spoedig na de concessieverlening ben ik tevens voornemens om met u het proces op te starten om tot een Prestatieovereenkomst te komen voor de resterende concessieperiode.

Tussentijdse evaluatie

U beschrijft tot slot de indeling van de concessieperiode in twee planperiodes in uw CBP en de Begroting 2019. Gezien de later dan voorziene concessieverlening per 1 januari 2019, ga ik akkoord met het voorstel uit uw Begroting 2019 om de eerste planperiode te laten lopen vanaf het moment van concessieverlening per 1 januari 2019 tot en met 31 december 2021 en de tweede planperiode van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2025.

U bent voornemens de eerste planperiode af te sluiten met een evaluatie. Ik onderschrijf het belang van deze evaluatie - de resultaten ervan bieden een goede kans om uw voornemens, ambities en doelen voor de tweede planperiode verder aan te scherpen en concreet te maken.

Ik vraag u verder om bij de opzet van de evaluatie rekening te houden met deze brief en de relevante adviezen van de Raad voor cultuur en het Commissariaat.

Het is bovendien wenselijk dat u de evaluatie tijdig uitvoert, zodat u de resultaten op tijd kunt verwerken in een verdieping van het CBP voor de tweede planperiode. Ik ben voornemens om de Raad voor cultuur en het Commissariaat opnieuw om advies te vragen over uw beleidsplan voor de tweede planperiode.

Onze referentie
1328241

Tot slot

We staan aan het begin van een nieuwe concessieperiode, met een nieuwe organisatie. De RPO en de rpmi's bevinden zich in een spannend en dynamisch speelveld. Tegelijkertijd staat het belang van uw werk en de regionale publieke omroepen voor mij buiten kijf; het is cruciaal voor goed geïnformeerde burgers die zich betrokken voelen bij hun leefomgeving – van Limburg tot Friesland, en van Gelderland tot Zeeland.

Ik wens u veel succes de komende concessieperiode.

Met vriendelijke groet,

de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

Arie Slob